

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7022200530
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Matulník
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7022200530.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD., LL.M. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: JOBELSA SLOVENSKO, s.r.o., so sídlom: Štefánikova 26, Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 570 133, právne zastúpený: NIŽNÍK & Partners, s.r.o., Žižkova 4E, Košice, IČO: 47 244 488, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 29437-3/2022-BA zo dňa 15. júla 2022, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach, č. k. KE-3Sa/15/2022-60 zo dňa 5. októbra 2023, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného zamietla.
Žalobca má nárok na náhradu trov konania na kasačnom súde voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

I. Rozhodnutie správneho súdu a priebeh administratívneho konania

1. Správny súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom zo dňa 5. októbra 2023, č. k. KE-3Sa/15/2022-60 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c) a e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) rozhodnutie žalovaného č. 29437-3/2022-BA zo dňa 15. júla 2022 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. 700-3410847222-GC04/22 zo dňa 13. apríla 2022 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na nové konanie a rozhodnutie.

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný (ďalej taktiež „druhostupňový správny orgán“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

3. Prvostupňovým rozhodnutím prvostupňový správny orgán predpísal žalobcovi poistné (poistné na nemocenské, na starobné, na invalidné, na úrazové, na garančné, v nezamestnanosti a do rezervného fondu solidarity; ďalej taktiež „poistné“) za obdobie mesiaca máj 2020 v sume 86.296,93 EUR. Vychádzal pritom z kontroly odvodu poistného, ktorou bolo zistené, že poistné a povinné príspevky žalobca vôbec neodviedol, a to za mesiac máj 2020, čím porušil ustanovenie § 128 ods. 1 písmeno a), b), ods. 2 písmeno a) a b), ods. 3 písmeno a) a b), ods. 8 a 9, ods. 10 písm. a) a b) zákona, § 128 ods. 11 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), § 141 ods. 2, § 142 ods. 1, § 143 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 21 ods. 1 písm. a), § 26 ods. 1, § 27 ods. 1 a § 28 ods. 1 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 43/2004 Z. z.“). Prvostupňový správny orgán uviedol, že Sociálna poisťovňa predpíše poistné a príspevky, ak táto osoba neodviedla poistné a príspevky vôbec alebo ich odviedla v nesprávnej výške. Vzhľadom na porušenie citovaných ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. prvostupňový správny orgán predpísal žalobcovi poistné tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti

prvostupňového rozhodnutia. Rozpis nezaplatených preddavkov bol obsahom prílohy prvostupňového rozhodnutia.

4. Žalobca vo svojom odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu namietal nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“) zo strany prvostupňového správneho orgánu. Dôvodil, že uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn.: 30R/1/2021 vydaným dňa 16. marca 2021 zverejnenom v Obchodnom vestníku bolo začaté na žalobcu reštrukturalizačné konanie s účinkami od 23. marca 2021 a uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 30R/1/2021 zo dňa 8. apríla 2021 s účinkami od 15. apríla 2021 bola povolená reštrukturalizácia žalobcu. Ďalej uviedol, že pohľadávka na poistné za máj 2020 vznikla v období pred reštrukturalizáciou, a preto bolo povinnosťou Sociálnej poisťovne prihlásiť túto pohľadávku do reštrukturalizácie.

5. Žalovaný o odvolaní žalobcu rozhodol tak, ako je uvedené v bode 2 vyššie. V podstatnom dôvodil, že námietky v odvolaní nezakladajú dôvod na zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia. Poukázal na to, že Sociálna poisťovňa vykonala porovnanie včasnosti a správnosti odvodu poistného a povinných príspevkov a zistila, že žalobca dlžné poistné za obdobie máj 2020 spolu v sume 86.296,93 EUR do dňa vydania napadnutého rozhodnutia, t. j. do 13. apríla 2022 konania nezaplatil vôbec. Na základe toho bolo vydané rozhodnutie správnym orgánom prvého stupňa. V podstatnom k námietke žalobcu, že pohľadávka vznikla pred reštrukturalizáciou žalovaný uviedol, že splatnosť dlžnej sumy poistného a povinných preddavkov vznikla voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, a teda v zmysle ustanovenia § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. sa takáto pohľadávka do reštrukturalizácie neprihlasuje.

6. Žalobca napadol preskúmané rozhodnutie (druhostupňové rozhodnutie) správnou žalobou (označenou ako „Všeobecná správna žaloba proti Rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie č. 29437-3/2022-BA zo dňa 15.07.2022“) doručenu správne súdu dňa 30. septembra 2022. Správnou žalobou vytýkal preskúmanému rozhodnutiu nesprávne právne posúdenie a nedostatočne zistený skutkový stav, teda žalobné námietky podľa § 191 ods. 1 písmeno c) a e) SSP. V podstatnom pritom argumentoval tvrdeniami obdobnými ako v prípade odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu (viď body 4 a 5 vyššie). Žiadal, aby správny súd zrušil prvostupňové aj preskúmané rozhodnutie a zároveň, aby žalobe priznal odkladný účinok.

7. O správnej žalobe žalobcu rozhodol správny súd napadnutým rozsudkom tak, ako je opísané v bode 1 vyššie.

8. Svoje rozhodnutie (napadnutý rozsudok) správny súd v podstatnom odôvodnil tým, že (i) námietku nesprávneho právneho posúdenia druhostupňového rozhodnutia považoval správny súd za dôvodnú, stotožniac sa pritom s právnym názorom žalobcu o tom, že v prípade poistného za mesiac máj 2020 sa jedná o pohľadávku, ktorá vznikla pred reštrukturalizáciou, a teda žalovaný (resp. prvostupňový správny orgán) si ju mal prihlásiť do reštrukturalizácie, čiže na predmetný prípad bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. s tým, že pre posúdenie, či ide o pohľadávku, ktorá vznikla pred reštrukturalizáciou alebo počas reštrukturalizácie je potrebné posúdiť okamih vzniku pohľadávky podľa pravidla upraveného v ustanovení § 120 ods. 2 posledná veta zákona č. 7/2005 Z. z.; (ii) v ďalšom správny súd dôvodil, že „Celá argumentácia žalovaného je tak postavená na úprave a výklade ustanovení zákona o sociálnom poistení bez toho, aby reflektovala na tú skutočnosť, že v prípade, že je dlžník v reštrukturalizácii je potrebné vznik pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu posúdiť odlišne a to podľa § 120 ods. 2 ZKR k momentu, kedy je dlžník oprávnený pohľadávku zaplatiť.“; (iii) po interpretácii ustanovenia § 129 zákona č. 461/2003 Z. z. uzavrel, že „Argumentácia, že poistné nie je pohľadávkou až do márneho uplynutia splatnosti by bola popretím zmyslu a účelu úpravy obsiahnutej v § 120 ods. 2 ZKR.“; (iv) druhú námietku vznesenú v žalobe, a to námietku ohľadom nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, vyhodnotil správny súd ako úspešnú a v spojení s námietkou nesprávneho právneho posúdenia, ktoré vyplýva z nedostatočne zisteného skutkového stavu, viedla podľa správneho súdu k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti ďalej správny súd dôvodil, že „Podľa skutkových okolností v preskúmanej veci má súd za to, že nejde ani o prípad, kedy by žalovaný nemal včas podklady pre prihlásenie pohľadávky do reštrukturalizačného konania, nakoľko reštrukturalizácia žalobcu bola povolená 14.04.2021, ako to uviedol súd vyššie. Žalobca predložil výkaz poistného už dňa 04.06.2020 a opravný dňa 06.05.2021. To znamená, že žalovaný mal včas podklady na to, aby toto poistné prihlásila do reštrukturalizačného konania v stanovenej lehote. Pokiaľ bola predĺžená lehota splatnosti na základe Nariadenia vlády SR č. 131/2020 o splatnosti poistného na sociálne poistenie v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s COVID - 19, došlo tým len k predĺženiu lehoty splatnosti poistného a nie k zmene okamihu vzniku pohľadávky poistného. Súd sa stotožňuje aj s právnym názorom žalobcu o tom, že túto pohľadávku bol žalobca kedykoľvek od predloženia výkazu poistného za máj 2020 až do

uplynutia doby odloženej splatnosti pohľadávky zaplatiť.“; (v) vychádzajúc z uvedeného právneho názoru správny súd skonštatoval, že „Súd mal za to, že nakoľko došlo k nedostatočne zistenému skutkovému stavu a následnému nesprávnemu právnomu posúdeniu už na prvostupňovom správnom orgáne, z dôvodu hospodárnosti konania je namieste zrušiť aj prvostupňové rozhodnutie - rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice a vec vrátiť tomuto orgánu na nové konanie a rozhodnutie.“.

II. Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

9. Proti napadnutému rozsudku podal žalovaný kasačnú sťažnosť, pričom ako dôvod kasačnej sťažnosti označil ustanovenie § 440 ods. 1 písm. g) SSP (správny súd rozhodol na základe nesprávného právneho posúdenia veci).

10. Žalovaný v kasačnej sťažnosti uviedol, že sa nestotožňuje s právnym posúdením veci zo strany správneho súdu, toto považuje za nesprávne a naďalej zastáva právny názor prezentovaný v napadnutom rozhodnutí, ako aj vo svojich nasledujúcich písomných vyjadreniach. Trvá na tom, že pohľadávka na poistnom a povinných príspevkov za mesiac máj 2020 pred začatím reštrukturalizačného konania neexistovala, a preto na ňu nemohli pôsobiť účinky začatého reštrukturalizačného konania.

11. Ďalej uviedol: „Pohľadávka predstavuje právo veriteľa požadovať od dlžníka určité plnenie, t.j. aby niečo dal, niečo konal, opomenul alebo strpel. Dlh predstavuje naopak povinnosť dlžníka, aby veriteľovi poskytol určité plnenie. Vo všeobecnosti teda možno konštatovať, že veriteľ má voči dlžníkovi pohľadávku (t.j. má právo), zatiaľ čo dlžník má voči veriteľovi dlh (t.j. má povinnosť). Ak je pohľadávka charakterizovaná ako právo veriteľa požadovať od dlžníka určitú majetkovú hodnotu, vznik a zánik pohľadávky žalovanej voči žalobcovi - zamestnávateľovi možno podľa právneho názoru žalovanej posudzovať len na základe ustanovení zákona o sociálnom poistení, t.j. na základe tých ustanovení zákona, ktoré zamestnávateľovi ukladajú povinnosť platiť a odviesť poistné a povinné príspevky v zákonom ustanovenej lehote a výške. Podľa § 170 ods. 21 druhá veta zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 198/2020 Z. z. za evidovaný nedoplatok na poistnom na sociálne poistenie sa považuje pohľadávka na poistnom na sociálne poistenie a na príspevkoch na starobné dôchodky a sporenie. ... Sociálna poisťovňa si teda v reštrukturalizácii nemôže uplatňovať poistné a povinné príspevky, ktoré ešte nie sú nedoplatkom.“.

12. Následne dôvodil, že: „Pohľadávka je právo veriteľa požadovať od inej osoby určité plnenie, kde podľa tretej vety § 120 ods. 2 zákona číslo 7/2005 Z. z. nie je podmienkou vzniku pohľadávky splatnosť. Žalovaná má za to, že ak by účelom zákonodarcu bolo ustáliť okamih vzniku pohľadávky bez ohľadu na splatnosť aj pri pohľadávke z verejnoprávneho vzťahu, určite by túto skutočnosť výslovne vyjadril aj pre verejnoprávny vzťah, teda pre oba vzťahy, či súkromnoprávny alebo verejnoprávny, bez rozlíšenia.“

13. V závere žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vec vrátil správnomu súdu na ďalšie konanie.

14. Ku kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalobca podaním zo dňa 5. januára 2024, v ktorom v podstatnom uviedol, že (i) podľa jeho názoru kasačná sťažnosť nespĺňa náležitosti podľa § 440 ods. 2 SSP, nakoľko žalovaný poukázal len na konštatovanie správneho súdu o nesprávnosti argumentácie, ktorá nereflektuje právnu úpravu ustanovenia § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z.; (ii) uviedol, že žalovaný v kasačnej sťažnosti opätovne uvádza argumentáciu, ktorú použil v konaní pred správnym súdom; (iii) zdôraznil, že žalovanému predložil výkaz za máj 2020 dňa 4. júna 2020, a teda vtedy, t.j. 4. júna 2020 bol žalobca oprávnený plniť pohľadávku a tieto dátumy určujú podľa ustanovenia § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. okamih vzniku pohľadávky; (iv) následne uviedol, že reštrukturalizačné konanie žalobcu sa začalo 22. marca 2021 a reštrukturalizácia žalovaného bola povolená dňa 14. apríla 2021; (v) konštatoval, že „Nakoľko pohľadávka žalovanej voči žalobcovi vznikla preukázateľne pred začatím a povolením reštrukturalizácie žalobcu a žalovaná si podľa ust. § 120 ods. 1 ZKR riadne a včas neuplatnila svoju pohľadávku prihláškou, zaniklo žalovanej právo vymáhať túto pohľadávku.“. Žiadal, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol s odkazom na ustanovenie § 461 SSP a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania o kasačnej sťažnosti.

15. Vyjadrenie bolo žalovanému doručené dňa 9. januára 2024 na vedomie.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

16. Senát najvyššieho správneho súdu konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ (žalovaný) včas (§ 443 ods. 1 SSP), je prípustná (§ 439 SSP) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

17. Najvyšší správny súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

18. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a kasačnej sťažnosti, ako aj podkladového materiálu, kasačný súd dospel k záverom, ktoré odôvodňuje v nasledovnom texte.

19. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok správneho súdu, ktorým súd zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c) a e) SSP prvostupňové rozhodnutie a preskúmané rozhodnutie a vec vrátil prvostupňovému správnenému orgánu na nové konanie a rozhodnutie. Prvostupňovým rozhodnutím prvostupňový správny orgán predpísal žalobcovi poistné (poistné na nemocenské, na starobné, na invalidné, na úrazové, na garančné, v nezamestnanosti a do rezervného fondu solidarity; ďalej taktiež „poistné“) za obdobie mesiaca máj 2020 v sume 86.296,93 EUR.

20. Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase, ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

21. Podľa § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase, pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepeňažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len „prednostné pohľadávky“). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania, ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia. Vznikom pohľadávky zo súkromnoprávneho vzťahu sa rozumie okamih vzniku práva na plnenie podľa § 488 Občianskeho zákonníka bez ohľadu na to, či už nastal čas plnenia. Vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu sa rozumie okamih, keď dlžník bol prvýkrát oprávnený plniť takúto pohľadávku.

22. V súvislosti s vymedzením vzťahu medzi zákonom č. 461/2003 Z. z. a zákonom č. 7/2005 Z. z. je na prvom mieste potrebné uviesť, že zákon č. 461/2003 Z. z. vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia, konanie vo veciach sociálneho poistenia a konanie vo veciach vymáhania pohľadávok. Sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa ako verejnoprávna inštitúcia zriadená na výkon sociálneho poistenia. Z uvedeného je zrejmé, že na právne vzťahy poistencov v súvislosti s výkonom poistenia je potrebné aplikovať zákon č. 461/2003 Z. z., ktorý v tomto smere vychádza z „ideálnej“ situácie spočívajúcej v tom, že poistenec nie je v konkurze, alebo v reštrukturalizácii.

23. Právna situácia sa však zásadne zmení, ak na poistenca dopadnú účinky zákona č. 7/2005 Z. z., ktorého predmet spočíva v úprave riešenia úpadku dlžníka speňaním majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne. Zákonodarca v osobitnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 7/2005 Z. z. vymedzil účel menovaného zákona ako usporiadanie majetkových pomerov dlžníka v prípade jeho úpadku, a to formou reštrukturalizácie jeho podniku alebo generálnou exekúciou jeho majetku. Spoločným znakom týchto foriem usporiadania majetkových pomerov dlžníka je uspokojenie veriteľov dlžníka v čo najvyššej miere a podľa možností v čo najkratšom čase. Rozdeľujúcim znakom týchto foriem usporiadania majetkových pomerov dlžníka je hľadisko zachovania podniku dlžníka s tým, že v prípade reštrukturalizácie je zachovanie podniku dlžníka základným predpokladom úspechu reštrukturalizácie. Naproti tomu v konkurze spravidla pôjde o rýchle ukončenie prevádzkovania podniku dlžníka a následný rozpredaj majetku dlžníka za účelom kolektívneho uspokojenia veriteľov dlžníka. Kritériom voľby medzi konkurzom a reštrukturalizáciou je ekonomické porovnanie očakávaných príjmov zo speňania aktív dlžníka a hodnoty revitalizovaného podniku dlžníka alebo jeho životaschopnej časti za predpokladu pokračovania jeho prevádzkovej činnosti (pozri napríklad uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. decembra 2011, sp. zn. I. ÚS 200/2011).

24. Vo vzťahu k samotnej reštrukturalizácii možno uviesť, že sa jedná o osobitný druh civilného konania, v ktorom si veritelia vymáhajú svoje pohľadávky, slúži na ekonomické ozdravenie podnikateľských subjektov, ktorým umožňuje zbaviť sa časti dlhov. Hlavným účelom je teda usporiadanie majetkových pomerov dlžníka v úpadku vo forme postupného (aspoň čiastočného) uspokojenia veriteľov v súlade s reštrukturalizačným plánom, s primárnym cieľom zachovania dlžníka a jeho podnikateľskej činnosti (pozri napríklad uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2012, sp. zn. III. ÚS 538/2012). Rovnako v tomto smere možno poukázať na rozsudok veľkého senátu najvyššieho

súdu z 27. januára 2021, sp. zn. 1Vs/3/2020, podľa ktorého cit.: „ (...) Za týmto účelom sa v prísne formalizovanom a transparentnom procese upravenom predmetným zákonom (zákon č. 7/2005 Z. z.; pozn.) zisťuje majetok dlžníka, jeho záväzky a tiež spôsobilosť opätovného začlenenia dlžníka do trhového prostredia a pokračovania jeho podnikania, pri čo najvyššej miere splatenia minulých záväzkov (a priebežného uspokojovania nových). Rozsah a výška záväzkov dlžníka voči veriteľom sa stabilizuje vo forme prihlásenia pohľadávok zo strany veriteľov v stanovenej lehote s tým, že včas neprihlásené pohľadávky, ktoré sa skutkovo viažu k obdobiu do zverejnenia uznesenia o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku sa stanú voči dlžníkovi nevymáhateľnými. To znamená, že na pohľadávky existujúce v čase vyhlásenia reštrukturalizácie, ktoré neboli v určenej lehote prihlásené v reštrukturalizačnom konaní, sa v procese reštrukturalizácie a ani v ďalšej budúcnosti podnikateľského subjektu neprihliada. Je teda vylúčené, aby po ukončení reštrukturalizácie dlžníka zaťažovali záväzky majúce pôvod v období pred vyhlásenia reštrukturalizácie, pretože tie boli bez výnimky transformované do reštrukturalizačného plánu a nahradili dovtedy existujúce záväzky.“

25. Najvyšší správny súd ďalej uvádza, že pre účely tohto konania je žiadúce vymedzenie dvoch základných typov pohľadávok, ktorými najčastejšie „disponujú“ jednotliví veritelia. Pokiaľ má veriteľ záujem na (aspoň čiastočnom) uspokojení svojej pohľadávky v rámci reštrukturalizácie, je povinný uplatniť ju v reštrukturalizačnom konaní riadne a včas podanou prihláškou. V tomto smere je kľúčové ustanovenie § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. Tento typ pohľadávok predstavuje podstatnú skupinu pohľadávok; jedná sa o pohľadávky, ktoré primárne vznikli do zverejnenia uznesenia súdu o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku s tým právnym následkom, že ak si veriteľ pohľadávku riadne a včas prihláškou neuplatní, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká. Odhliadnuc od týchto pohľadávok, ktoré sa teda za účelom ich aspoň čiastočného uspokojenia obligatórne prihlasujú, zákon č. 7/2005 Z. z. pozná aj ďalšie typy pohľadávok s tým, že pre účely tohto konania je plne postačujúce zmieniť pohľadávky prednostné. Tomuto typu pohľadávok zodpovedá ustanovenie § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. Jedná sa o pohľadávky, ktoré sa nemusia uplatňovať prihláškou, na tieto pohľadávky nepôsobia právne účinky začatia ani povolenia reštrukturalizácie, je ich možné uplatňovať priamo u dlžníka, vymáhať na súde v základnom civilnom konaní, rozhodnúť o nich iným oprávneným orgánom (v správnom konaní) alebo ich vymáhať v exekučnom konaní. Zároveň je potrebné dodať, že pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, sú všetky pohľadávky, ktoré vzniknú veriteľom od zverejnenia uznesenia o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku (Ďurica, M. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 956-960).

26. Zo skutkového stavu zisteného žalovaným vyplýva, že uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn.: 30R/1/2021 zverejnenom v Obchodnom vestníku bolo začaté na žalobcu reštrukturalizačné konanie s účinkami od 23. marca 2021 a uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 30R/1/2021 zo dňa 8. apríla 2021 bola povolená reštrukturalizácia žalobcu. Kľúčovou otázkou prerokovanej veci tak je otázka, či pohľadávka žalovaného vznikla v tento deň (pozri § 113 ods. 3; § 199 ods. 9 a § 114 ods. 1 písm. b/ zákona č. 7/2005 Z. z.) alebo neskôr, teda počas reštrukturalizačného konania. Ak by vznikla takýmto spôsobom, podľa § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. by sa do reštrukturalizácie nemusela prihlasovať a nevzťahovalo by sa na ňu ani obmedzenie ustanovené v § 114 ods. 1 písm. b) zákona č. 7/2005 Z. z.

27. Vyššie uvedenú otázku treba posúdiť predovšetkým podľa zákona č. 7/2005 Z. z. a až podporne podľa zákona č. 461/2003 Z. z. Na účely takého posúdenia je podľa kasačného súdu podstatná práve novelizácia § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z., ktorá bola s účinnosťou od 1. marca 2017 vykonaná zákonom č. 377/2016 Z. z. Podľa uvedeného ustanovenia sa vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu rozumie okamih, keď dlžník bol prvýkrát oprávnený plniť takúto pohľadávku. Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu (Národná rada Slovenskej republiky, VII. volebné obdobie, tlač 247) zdôraznila, že sa ním rieši problém prameniacy z toho, že v reštrukturalizácii nedochádza k zosplateniu všetkých záväzkov dlžníka, a tak je dôležité rozlišovať ich vznik a splatnosť. To podľa zákonodarcu viedlo aplikačnú prax k nesprávnym záverom, že do reštrukturalizácie sa so svojimi pohľadávkami majú prihlasovať len takí veritelia, ktorí v čase povolenia reštrukturalizácie majú pohľadávky splatné. Splatenosť pohľadávky však nie je podmienka vzniku pohľadávky. Preto vznikom pohľadávky zo súkromnoprávneho vzťahu sa podľa navrhovateľa zákona mal rozumieť okamih vzniku práva na plnenie (§ 488 Občianskeho zákonníka) bez ohľadu na to, či už nastal čas plnenia (t. j. splatnosť), a vznikom pohľadávky z verejnoprávneho vzťahu sa mal rozumieť okamih, keď dlžník bol prvýkrát oprávnený plniť takúto pohľadávku.

28. Verejnoprávny charakter pohľadávky na poistné na sociálne poistenie nebol sporný ani v doterajšej judikatúre a nespochybňuje ho ani žalobca, ani žalovaný. Ako vyplýva zo znenia ustanovenia § 120 ods. 2 poslednej vety zákona č. 7/2005 Z. z., ale aj jeho účelu (vyjadreného v dôvodovej správe), bolo jeho

cieľom jasne oddeliť okamih splatnosti verejnoprávnej pohľadávky od okamihu jej vzniku. Možno teda súhlasiť s tým, že pohľadávka žalovaného na poistné „dospeva“. Z § 120 ods. 2 poslednej vety zákona č. 7/2005 Z. z. však vyplýva, že pre vznik tejto pohľadávky už nie je rozhodný okamih, kedy žalovaný môže voči platiteľovi poistné uplatniť predpísaním (§ 144 zákona č. 461/2003 Z. z.), ale rozhodné je, kedy platiteľ môže prvýkrát dobrovoľne splniť túto svoju povinnosť. Pritom nie je podstatné, či túto povinnosť aj skutočne splnil, pretože § 120 ods. 2 posledná veta zákona č. 7/2005 Z. z. vyslovene zdôrazňuje len jeho oprávnenie tak urobiť.

29. Vychádzajúc z uvedeného výkladu tak možno uzavrieť, že ak účinky začatia reštrukturalizačného konania nastúpili po uplynutí určitého kalendárneho mesiaca, ale pred splatnosťou poistného, je pohľadávka na poistné za tento kalendárny mesiac pohľadávkou, ktorá vznikla pred začatím reštrukturalizačného konania v zmysle § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. a contrario. Takúto pohľadávku tak žalovaný musí v reštrukturalizácii uplatniť prihláškou podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. Zároveň ustanovenie § 114 ods. 1 písm. b) zákona č. 7/2005 Z. z. vylučuje, aby sa počas reštrukturalizačného konania pre takúto pohľadávku začalo konanie o výkon rozhodnutia na majetok patriaci dlžníkovi, a to vrátane konania o vymáhanie pohľadávky.

30. Reštrukturalizačné konanie voči žalobcovi sa podľa zisteného skutkového stavu začalo s účinkami od 23. marca 2021. Prvostupňovým rozhodnutím č. 700-3410847222-GC04/22 zo dňa 13. apríla 2022 prvostupňový správny orgán predpísal žalobcovi poistné (poistné na nemocenské, na starobné, na invalidné, na úrazové, na garančné, v nezamestnanosti a do rezervného fondu solidarity) za obdobie mesiaca máj 2020. Podľa výkladu podaného vyššie to znamená, že pohľadávka žalovaného na toto poistné podľa § 120 ods. 2 poslednej vety zákona č. 7/2005 Z. z. vznikla pred začatím reštrukturalizačného konania a žalovaný si ju podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. mal prihlásiť do reštrukturalizácie žalobcu.

31. Vychádzajúc z vyššie uvedeného potom považoval najvyšší správny súd za správny záver správneho súdu, ktorý konštatoval, že „Súd sa stotožňuje s právnym názorom žalobcu o tom, že v prípade poistného a povinných príspevkoch za mesiac máj 2020 sa jedná o pohľadávku, ktorá vznikla pred reštrukturalizáciou a teda žalovaný (prvostupňový správny orgán) si ju mal prihlásiť do reštrukturalizácie a teda na predmetný prípad bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 120 ods. 1 ZKR s tým, že pre posúdenie, či ide o pohľadávku, ktorá vznikla pred reštrukturalizáciou alebo počas reštrukturalizácie je potrebné posúdiť okamih vzniku pohľadávky podľa pravidla upraveného v ustanovení § 120 ods. 2 posledná veta ZKR.“.

32. Najvyšší správny súd v zmysle vyššie uvedených záverov neidentifikoval dôvod na to, aby sa odchytil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku správneho súdu. Tieto závery, spoločne so správnou citáciou dotknutých právnych noriem, totiž vytvárajú dostatočné právne východiská

pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku správneho súdu. Preto sa s ním najvyšší správny súd v celom rozsahu stotožňuje, považujúc právne posúdenie veci správnym súdom za správne.

33. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší správny súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalovaného za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

34. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP (a contrario).

35. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.